

Ida och Pasi om viljan att bidra till de större förändringarna, om Tidandalens konsthall och utmaningarna med att vara klimatengagerade konsumenter.

Ida Johansson och Pasi Vuoluterä är tillsammans med deras barn ett av de tio hushållen som deltar i "Klimat- och energismart hemma." Satsningen sker i Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle som innefattar stora delar av Lidköpings- Götene och Mariestads kommunområden och pågår mellan mars och december 2023. Inledningsvis träffades alla hushåll i Götene och det gavs ett föredrag av klimatpsykologen Kata Nylén. Sedan kom en energi- och klimatrådgivare hem till respektive hushåll och gav kloka råd för miljön. Därefter fick deltagarna personliga och motiverande samtal och litteratur samt att de intervjuades. Nu går projektet mot sitt slut. Vi har haft en avslutningsträff i Mariestad och så genomförs de avslutande samtalen.

Ute gnistrar snön på gatorna, i trädgårdarna och på hustaken. Isen breder ut sig över Vänern och några minusgrader har bitit sig fast. I fönstren lyser stjärnor och ljusstakar upp decembermörkret. Ida öppnar ytterdörren till villan där de bor i centrala Mariestad och hon välkomnar mig in. Jag hälsar på familjens nytillskott Lo, en svart fem månader gammal kattunge som nyfiket kommer fram och nosar på mig. Sedan slår vi oss ner i vardagsrummet. Familjens sexårige son kikar på oss från tv-soffan vid några tillfällen. Det finns pepparkakor på bordet och de vet han är väldigt goda. Jag är förstås nyfiken på vad som hänt för Ida, Pasi och deras familj under projekttiden. Paret konstaterar att de sedan senast engagerat sig i en del saker som paradoxalt nog både är väldigt positiva för dem, men som följaktligen också för med sig mindre tid med familjen. Ida har gått upp i tid på sitt jobb på grund av halvtidsstudier. Pasi engagerar sig numera också mycket i Tidandalens konsthall på Karlagatan vilket tar mycket tid. Där håller han bland annat i skrivarkvällar vilket sker ideellt och på frivillig basis. Det innebär som sagt mindre familjetid men också mer förkovran som båda har längtat efter.

Pasi berättar om det som började som en tillfällig konsthändelse i samband med 2023 års Kultur- och skördefest vuxit sig till något större.

- Det som vi gör i Tidandalens konsthall handlar om möten mellan människor. Från det som vi skapade på Murgården i samband med Skördefesten så tar med mig den positiva energin. Jag kände den från många som var där och ser att det är viktigt skapa sammanhang för liknande möten. Pasi funderar på hur vi alla påverkas av politiken och media.
- Det finns ju de vars röster hörs väldigt mycket. Jag ser det som oerhört viktigt att ta tillbaka narrativet. För mig är skrivandet ett sätt för det. Det behövs ljus, till skillnad från det mörker som sprids. Forskning visar att en lyckad skolgång är central för att lyckas vidare i livet. Det är en hållbar aspekt för mig att engagera mig i det genom skrivandet som är i fokus för mig.

Projektet Klimat och energismart hemma har bland annat innefattat tre hembesök, egen läsning och två träffar i helgrupp. Den inledande träffen innefattade en föreläsning med klimatpsykologen Kata Nylén.

- Katas föreläsning var jättebra, säger Ida. Det jag har tänkt mest på utifrån den är att det är ju bra att sopsortera men det är större saker som behövs för att göra stor skillnad. Vi behöver kanske påverka våra makthavare. Man behöver få med fler. Det lilla jag gör räcker inte. På något sätt måste vi gå ihop och visa att vi vill ha förändring. För mig var det kärnan i hennes föreläsning. Sen har jag nog inte helt kommit på riktigt hur man ska göra det.
- Mycket i projektets innehåll går att förkovra sig mycket mer i, fortsätter Pasi. Samtidigt är det viktigt att också kunna konstatera att vi gör mycket rätt. Sen finns det förstås fler steg att ta. Drömmen är till exempel att ha solceller och att köra bergvärmepumpen med den. Fast egentligen ligger vi väldigt bra till när det gäller energin så det är främst andra saker vi kan fokusera på. Vi behöver skala ner på annat. När det gäller bilen så har vi funderat. Den är ju redan producerad, den går på etanol och vi använder den i snitt tre gånger i månaden. Då är det inte läge att byta den till en elbil. Hade vi haft en gammal diesebil hade det varit en annan sak. Den bil vi har fortsätter vi att använda. När det gäller konsumtion och matsvinn finns det dock mer vi kan göra. Vi tar reda på vart matvarorna är odlade och ser till att ha bra vegetariska råvaror. Fast det händer att vegetariska substitut är odlade i Sydamerika vilket inte är bra. - Det är ganska krävande att vara en medveten konsument, säger Ida. Och vi gör inte allting helt perfekt även om vi är väldigt medvetna. - Vi tycker till exempel att det är lite roligt med friluftsprylar. Jag tycker det är svårast med barnen. Jag köper mycket second hand. Sedan kan de ju vilja ha det som andra har. Man får släppa lite då, det är en sorts process. Fast det vi brottas mest med är nog maten. Det är inte alltid enkelt att se till så att det är hållbart på alla plan. Vi är ändå trygga i att vi någonstans lägger en god grund för barnen utifrån hur vi agerar.
- En ytterligare dimension av hållbarhet är att själv ska orka existera i allt detta, säger Pasi. Inom politiken säger den ena clownen efter den andra att klimatförändringarna inte existerar. Det finns styrande partier i Sverige som knappt kan stava till klimat. Jag kan känna att jag blir så arg. Om man lägger sten i en hink och fortsätter med det, så kommer den att sjunka. Ändå är det som att man fortsätter att göra det. Det kan kännas lite tröstlöst ibland.
- När man ser hur en del saker är raka motsatsen till hållbarhet så växer känslan av att man behöver göra något större, säger Ida. Pasi instämmer. Det kändes fint att träffa de andra deltagarna vid återträffen och att vi där kunde ta del av varandras tankar.

Har ni fått respons utifrån er medverkan i projektet? undrar jag. - Lite grann, beskriver Ida. Jag försöker hårt med cykling. Någon har velat låna vår lådcykel för att testa den. Cykling och lådcykel är ju något som syns och vi hoppas att det inspirerar fler, inte minst med tanke på hur Mariestad ska växa.

Projektledare,
Sofia Guldbrand
Unesco Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle

Klimat- och energismart hemma är ett projekt som pågår hela 2023. 10 hushåll runtom i Lidköpings- Göteborg och Mariestads kommuner deltar i aktiviteter som lockar till nya hållbara steg framåt. Projektet bygger på samverkan mellan energi- och klimatrådgivningarna i biosfärkommunerna och Unesco Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle. Medfinansier är Västra Götalandsregionen.

